

Antoniewicz, Jerzy

Z działalności Mazowieckiego Ośrodka Badań Naukowych od 26 października 1967 do 31 grudnia 1968 r.

Rocznik Mazowiecki 3, 501-514

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

VIII. K R O N I K A

Z DZIAŁALNOŚCI MAZOWIECKIEGO OŚRODKA BADAŃ NAUKOWYCH OD 26 PAŹDZIERNIKA 1967 DO 31 GRUDNIA 1968 R.

ORGANIZACJA

Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych powstał z dniem 26 października 1967 r., w którym to dniu także powołano jego Radę Naukową oraz zatwierdzono regulamin wewnętrzny. W skład Rady Naukowej wchodzi 48 naukowców i działaczy regionalnych następujących specjalności: historycy — 13; archeolodzy — 6; etnografowie — 2; językoznawcy — 2; historycy literatury — 3; prawnicy — 3; historycy sztuki — 5; architekci — 2; ekonomiści i socjologowie — 8; regionaliści — 4. W okresie sprawozdawczym zmarli członkowie rady: mgr Tadeusz Gierzyński oraz doc. dr Ryszard Koronowski.

Rada Naukowa grupuje pracowników nauki i badaczy regionalnych z Warszawy, Łodzi, Płocka i Mławy. Przewodniczącym Rady Naukowej został wybrany prof. dr Stanisław Herbst, wiceprzewodniczącym — prof. dr Stanisław Berezowski, sekretarzem naukowym — dr Jerzy Antoniewicz. W roku sprawozdawczym przy Ośrodku było skupionych 74 naukowców i badaczy regionalnych z następujących miejscowości: Warszawy, Łodzi, Krakowa, Elbląga, a także z Płocka, Otrębusów k/Warszawy, Żyrardowa, Grójca, Mławy, Siedlec, Mińska Mazowieckiego,

Ciechanowa oraz Ostrowi Mazowieckiej i Sokołowa k/Białegostoku.

Działalność Ośrodka w omawianym okresie była prowadzona poprzez komisje specjalistyczne, poprzez towarzystwa regionalne afiliowane przy Mazowieckim Tow. Kultury oraz stacje naukowe już powołane lub będące w stadium organizacji.

I. KOMISJE SPECJALISTYCZNE

1. Komisja Wydawnicza

Przewodniczącym jest prof. dr Stanisław Herbst, zastępcą prof. dr Stanisław Berezowski, p.o. sekretarza dr Jerzy Antoniewicz. Komisja liczy 3 samodzielnych pracowników naukowych oraz 5 niesamodzielnych. W roku sprawozdawczym zajmowała się planowaniem wydawnictw naukowych Ośrodka na 1969 rok oraz przyjęła sprawozdanie finansowe z tej działalności za rok 1967 (dwa tytuły: Niedziałkowska „Ostrołęka”, „Władysław Broniewski” — praca zbiorowa). Wystąpiła także i przyjęła sprawozdanie z działalności wydawniczej planowanej na rok 1968 („Rewolucja 1905—1907 roku na Mazowszu i Podlasiu”;

„Pułtusk, Studia z dziejów miasta i regionu” oraz „Rocznik Mazowiecki” t. II).

Komisja zatwierdziła następujący plan wydawniczy Ośrodka Badań Naukowych na rok 1969 oraz wyznaczyła redaktorów na poszczególne tytuły, a mianowicie:

w Wydawnictwie „Książka i Wiedza”

- 1) Rocznik Mazowiecki t. III
Redaguje komitet, objętość 47,4 ark. + „Bibliografia archeologiczna Mazowsza”, 7 ark. Przewodniczący: A. Stolarzewicz.
- 2) Odrobiny Rewolucji Październikowej na Mazowszu i Podlasiu
Redaguje komitet, 28,5 ark.
- 3) Studia i materiały do dziejów Mazowsza Zawkrzeńskiego
Redakcja: J. Antoniewicz, 12 ark.
- 4) Szkice z dziejów Nasielska i dawnej Ziemi Zakroczymskiej
Redakcja: St. Pazyra, 10 ark.
- 5) Dzieje Sochaczewa i Ziemi Sochaczewskiej
Redakcja: St. Russocki, 12,3 ark.
- 6) Bibliografia Mazowsza i Podlasia za lata 1964—1966
Redaguje komitet, 15 ark.

w Państwowym Wydawnictwie Naukowym

- 1) Łosice, 1264—1966
Redaktor: J. Kazimierski, objętość ok. 6,25 ark.
- 2) A. Winter, Dzieje Siedlec
Redaktor: St. Herbst, ok. 17,5 ark.
- 3) M. Lech i L. Hass, Dzieje Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Pruszkowie
Redaktor: S. Kalabiński, ok. 17,5 ark.

Całość powyższego planu wydawniczego Ośrodka zatwierdził Zarząd MTK na posiedzeniu w dniu 6 czerwca 1968 r. Przewodniczący komisji upoważnił dra J. Antoniewicza do pertraktacji z Towarzystwem Naukowym Płockim w sprawie podjęcia się wydania wspólnie z TNP monografii Płocka jako pracy zbiorowej — z funduszy

Polskiej Akademii Nauk. Do redakcji tej monografii ze strony Ośrodka delegowano prof. dra A. Gieysztorę i dra J. Antoniewicza. Opracowany przez TNP konspekt był przedmiotem dyskusji naukowej w Komisji Historii Starożytnej i Średniowiecznej Ośrodka razem z przedstawicielami TNP. Ostatecznie Towarzystwo Naukowe Płockie postanowiło wydać monografię popularnonaukową Płocka bez udziału Ośrodka.

2. Komisja Historii Starożytnej i Średniowiecznej Mazowsza

Przewodniczący prof. dr A. Gieysztor, sekretarz dr J. Antoniewicz. Komisja liczy 5 samodzielnych pracowników naukowych oraz 6 niesamodzielnych. Jej prace w okresie sprawozdawczym toczyły się w następujących kierunkach:

1) Opracowanie do wydania razem z Instytutem Historii PAN kodeksu dokumentów dotyczących miasta Płocka (S. M. Szacherska).

2) Monografia Płocka w trzech tomach, którą chcemy wydawać sukcesywnie w latach następnych. Po konsultacji z Wydziałem I PAN powołany został skład Komitetu redakcyjnego, a mianowicie: J. Antoniewicz (sekretarz redakcji), A. Gieysztor (redaktor naczelny) przy współpracy członków komisji.

3) Opracowanie zarysu historii starożytnej i średniowiecznej Mazowsza, którego konspekt przygotowuje do dyskusji J. Antoniewicz. Komisja opracowała także koncepcję z Komitetem redakcyjnym Lustracji dóbr królewskich Instytutu Historii PAN oraz Sekcją Mazowiecką Towarzystwa Miłośników Historii projekt konferencji podsumowującej naszą wiedzę o dawnym Mazowszu (do I rozbioru Polski), którą mieliśmy urządzić na wiosnę 1969 r. w Płocku lub Jabłonie. Skład komitetu organizacyjnego tej konferencji

jest następujący: prof. A. Gieysztor, prof. St. Herbst, prof. A. Wolff, prof. L. Żytkowicz, dr A. Sucheni-Grabowska, dr J. Antoniewicz oraz mgr H. Rutkowski.

3. Komisja Badań nad Współczesnością

Przewodniczący prof. dr S. Berezowski, wiceprzewodniczący doc. dr R. Koronowski, sekretarz mgr J. Lehr-Splawiński. W skład tej komisji wchodzi 5 samodzielnych pracowników naukowych oraz 10 niesamodzielnych. Jej prace idą w dwu kierunkach:

1) Opracowanie monografii 25-lecia władzy ludowej na obszarze woj. warszawskiego, która zostanie wydana przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

2) Opracowanie konspektów monografii powiatowych na 25-lecie Polski Ludowej w zakresie poszczególnych tematów, takich jak środowisko geograficzne, powstanie władzy ludowej, struktury ludności, funkcje miasta powiatowego oraz jego powiązania z zapleczem, rozwój rolnictwa i gospodarki leśnej, przemysł i rzemiosło, transport i łączność, handel i usługi, rozwój oświaty i kultury, służba zdrowia i opieka społeczna oraz turystyka i rozwój sportu.

Ponadto komisja prowadzić będzie od stycznia 1969 r. stałe seminarium doktoranckie poświęcone sprawom ekonomii i geografii ekonomicznej na północnym Mazowszu w Stacji Naukowej w Mławie (prof. dr S. Berezowski). Zgłoszono też do planu wydawniczego Ośrodka na 1970 rok pracę prof. dra S. Berezowskiego pt. „Regiony Mazowsza i Podlasia”.

4. Komisja Językoznawcza

Przewodniczący prof. dr W. Doroszewski, wiceprzewodniczący prof.

dr P. Zwoliński, sekretarz — dr H. Horodyska-Gadkowska. Komisja liczy 3 samodzielnych pracowników naukowych oraz 4 niesamodzielnych. Jej prace rozwijały się w następujących kierunkach:

a) Powołanie zespołu gwaroznawczego, który przygotowałby opracowanie monografii Mławy oraz opracowanie gwar ziemi zawkrzeńskiej (dr H. Horodyska i mgr K. Kunkowski).

b) Powołanie zespołu onomastycznego pod kierunkiem prof. P. Zwolińskiego, który opracowywał koncepcję terenowych badań onomastycznych na północnym Mazowszu. Prace te podjęte zostały przez Ośrodek w 1969 r. Komisja wypracowała koncepcję seminarium doktoranckiego w Stacji Naukowej w Ciechanowie, a uczęszczać na nie będą dotychczasowi nauczyciele — współpracownicy „Słownika Mazowsza i Podlasia”. Zespół ten pracuje w terenie z udziałem dr B. Falińskiej.

Postanowiono także zgłosić do planu wydawniczego Ośrodka na 1970 rok pracę naukową Marii Mucowej pt. „Fleksja gwar mazowieckich”, które to opracowanie powstało w latach ubiegłych na podstawie funduszy dostarczonych przez Wydział Kultury WRN.

5. Komisja Etnograficzna

Przewodniczący prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa, zastępca dr K. Pietkiewicz, sekretarz — dr M. Pokropek. Komisja liczy 3 samodzielnych pracowników naukowych oraz 20 niesamodzielnych. Prace komisji koncentrowały się w następujących kierunkach:

a) Przygotowanie opracowań do seryjnego wydawnictwa poświęconego regionowi kołbielsko-siennickiemu (prof. dr A. Kutrzeba-Pojnarowa, dr M. Pokropek). Wydawnictwo to planuje się na ok. 3 tomy druku.

b) Przygotowanie do wydania razem z Polskim Towarzystwem Ludoznawczym zeszytu poświęconego strojowi rejonu Kolbieli pow. Otwock (mgr W. Kolago).

c) Opracowanie folderu o rzeźbie ludowej rejonu Sierpca (mgr F. Mi-dura).

d) Opracowanie koncepcji terenowych badań etnograficznych i historycznych regionu kolbielsko-siennickiego w 1969 r. z ramienia Ośrodka, przy współpracy Katedry Etnografii UW oraz Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

6. Redakcja

„Przewodnika Walki i Męczeństwa”

Przewodniczący płk dr B. Kobuszewski, sekretarz mgr M. Szczepkowski. Komisja liczy 8 członków spośród niesamodzielnymi pracowników naukowych. Na kolejnych zebraniach ustalono harmonogram prac komisji, opracowano i zatwierdzono instrukcję dla autorów oraz wzorcowe hasło dla „Przewodnika”. Prócz tego rozpoczęto opracowanie podręcznej kartoteki miejsc walki i męczeństwa narodu polskiego na terenie woj. warszawskiego. Kartoteka będzie liczyła 1500 haseł. Prócz tego komisja przeprowadziła poszukiwania archiwalne w instytucjach interesujących się tą problematyką.

7. Komisja Upowszechniania Wiedzy o Mazowszu

Przewodniczący doc. dr S. Pazyra. Komisja ta nie zdołała się dotąd zorganizować. W jej imieniu sekretariat Ośrodka organizował sesje popularnonaukowe w Pułtusku i Sochaczewie, a także współuczestniczył w organizacji Konferencji Folklorystycznej MTK w Mińsku Mazowieckim.

II. ORGANIZACJA STACJI NAUKOWYCH OŚRODKA BADAŃ NAUKOWYCH

1. Stacja Naukowa w Ciechanowie

Adres: Ciechanów, ul. Orylska 3a.
P.o. kierownika Stacji: mgr A. Kociszewski

Opiekun naukowy: doc. dr S. Pazyra.

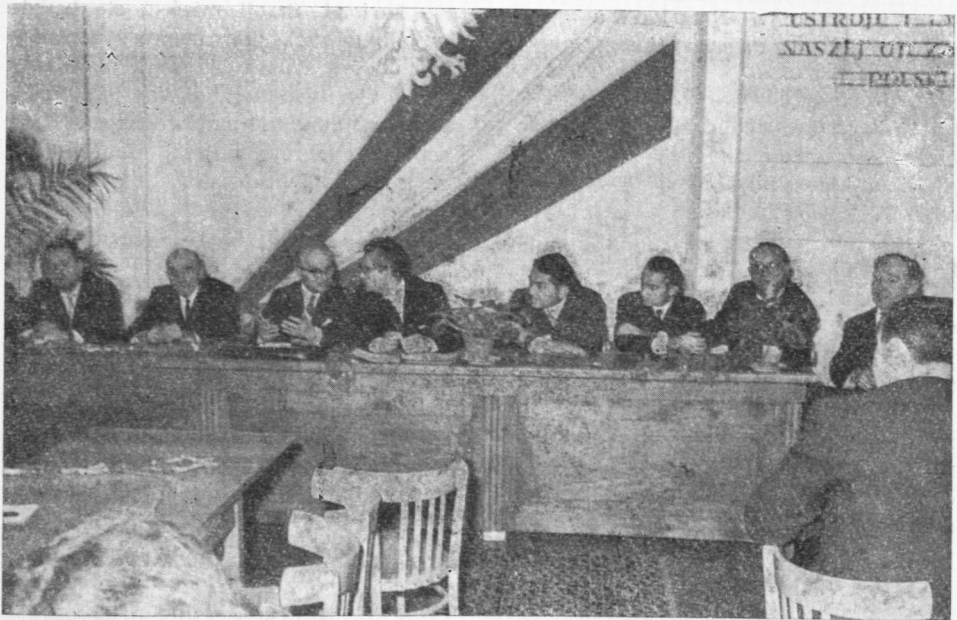
Lokal Stacji Naukowej w Ciechanowie liczy 22 m², z możliwością sporadycznego użytkowania na zajęcia seminaryjne oraz narady i konferencje naukowe dodatkowego lokalu o pow. ok. 50 m² w tym samym gmachu. Stacja ta została otwarta i rozpoczęła działalność 7 grudnia 1968 r.

Zbiory Stacji obejmują ok. 1500 tomów w postaci biblioteki podręcznej i czasopism polskich i rosyjskich o profilu szeroko pojętej humanistyki, z preferencją dla problematyki historycznej i językoznawstwa. Biblioteka ta powstała drogą prenumeraty czasopism i systematycznych zakupów, darów Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Historycznego UW, Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza” i innych instytucji. O dary te dla Stacji Naukowej w Ciechanowie wystarczył się Ośrodek Badań Naukowych. Prócz tego zbiory te rosną dzięki systematycznemu nadsyłaniu bieżącej literatury pochodzącej z wymiany wydawnictw, prowadzonej przez Ośrodek począwszy od połowy 1967 r. Planuje się, że do roku 1970 biblioteka Stacji Naukowej w Ciechanowie osiągnie ok. 5 tys. woluminów publikacji naukowych.

Ośrodek przy współpracy ze Stacją powołał pod koniec 1968 r. następujące seminaria w Ciechanowie:

1) Seminarium doktoranckie z zakresu historii XIX wieku pod kierunkiem prof. dra A. Zahorskiego.

2) Seminarium doktoranckie z zakresu historii literatury pod kierunkiem prof. dr J. Kulczyckiej-Saloni.

Ryc. 1. Otwarcie w Mławie Stacji Naukowej Maz. Ośrodka Badań Naukowych

2. Stacja Naukowa w Mławie

Adres: Mława, ul. Obrońców Stalingradu 5.

P.o. kierownika Stacji społecznie dr R. Juszkiwicz.

Opiekun naukowy: prof. dr Stanisław Berezowski.

Lokal Stacji Naukowej w Mławie liczy 59 m² powierzchni w postaci czytelnicy oraz magazynu bibliotecznego.

Zbiory obejmują ok. 1500 tomów dzieł i czasopism w jęz. polskim, niemieckim i rosyjskim, a także białoruskim i litewskim o profilu szeroko pojętej humanistyki, ze szczególną preferencją dla historii średniowiecza, archeologii i historii wojskowości oraz walk narodowowyzwoleńczych narodu polskiego. Biblioteka ta powstała drogą prenumeraty czasopism i systematycznych zakupów, darów Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Historycznego

UW, Wojskowego Instytutu Historycznego, Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza” i innych warszawskich instytucji naukowych i wydawniczych oraz osób prywatnych. O dary te dla Stacji Naukowej w Mławie wystarczył się Ośrodek oraz osobiście dr R. Juszkiwicz. Prócz tego zbiorów tych przybywa dzięki systematycznemu nadsyłaniu bieżącej literatury pochodzącej z wymiany prowadzonej przez Ośrodek, począwszy od połowy 1967 r. Planuje się, że do końca 1970 r. biblioteka Stacji Naukowej w Mławie osiągnie ok. 6 tys. woluminów publikacji naukowych.

Ośrodek przy współpracy ze Stacją powołał następujące seminaria w Mławie:

- 1) Seminarium doktoranckie z geografii ekonomicznej pod kierunkiem prof. dra S. Berezowskiego.
- 2) Seminarium doktoranckie pod kierunkiem prof. dra R. Manteuffla z dziedziny ekonomiki rolnictwa.

3. Stacja Naukowa w Żyrardowie

Adres: Żyrardów, ul. Malinowskiego 1 (Muzeum Historii Ruchu Robotniczego).

P. o. kierownika Stacji społecznie: mgr K. Zwoliński.

Opiekun naukowy: prof. dr St. Kalabiński.

Lokal Stacji, będącej w stadium organizacji, obejmować będzie 2 pokoje w prawym skrzydle gmachu muzealnego na I piętrze.

Zbiory Stacji Naukowej w Żyrardowie obejmują na razie ok. 400 tomów dzieł naukowych i czasopism o szeroko pojętej humanistyce, ze specjalną preferencją dla historii przemysłu i klasy robotniczej w Polsce. Powstaje ta biblioteka drogą prenumeraty czasopism, zakupów oraz darów Instytutu Historycznego UW i Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza”. Prócz tego zbiorów tych przybywa dzięki systematycznemu nadsyłaniu bieżącej literatury pochodzącej z wymiany prowadzonej przez Ośrodek, począwszy od połowy 1967 r. Planuje się, że do 1970 r. biblioteka Stacji Naukowej w Żyrardowie osiągnie ok. 3 tys. woluminów publikacji naukowych i czasopism.

Zakłada się, że Ośrodek przy współpracy z zorganizowaną Stacją przygotowuje następujące seminarium, a mianowicie:

1) Seminarium magisterskie z historii przemysłu i klasy robotniczej XIX i XX wieku pod kierunkiem prof. dr I. Pietrzak-Pawłowskiej.

4. Stacja Naukowa w Warce

Adres: Muzeum Kazimierza Pułaskiego w Winiarach-Warce.

P. o. kierownika Stacji społecznie: mgr O. Puciata.

Opiekun naukowy: dr J. Antoniewicz.

Lokal Stacji mieścić się będzie w lokalu wydzielonym przez Muzeum Kazimierza Pułaskiego w Winiarach.

Zbiory Stacji w Warce obejmują na razie ok. 300 tomów książek i czasopism o szeroko pojętej humanistyce, ze specjalną preferencją dla dziejów emigracji polskiej oraz dziejów Polonii w Niemczech do 1939 r. Biblioteka ta powstaje drogą prenumeraty, zakupów oraz darów różnych instytucji naukowych. Prócz tego zbiorów przybywa dzięki systematycznemu nadsyłaniu bieżącej literatury pochodzącej z wymiany prowadzonej przez Ośrodek, począwszy od 1967 r. Planuje się, że do roku 1970 biblioteka Stacji Naukowej w Warce osiągnie ok. 3 tys. tomów publikacji naukowych i czasopism.

Od maja 1968 r. w Stacji Naukowej w Warce pracuje na pracach zleconych mgr J. Zimińska, która opracowuje bibliografię emigracji polskiej na Zachodzie na potrzeby Stacji zarówno z funduszy Ośrodka, jak i Muzeum Kazimierza Pułaskiego w Warce.

5. Stacja Naukowa w Siedlcach

Adres tymczasowy: Archiwum Powiatowe w Siedlcach, ul. 1 Maja 2.

P. o. kierownika Stacji społecznie: mgr U. Głowacka.

Opiekun naukowy: mgr J. Kazimierski.

Lokal Stacji nie ustalony. Powołany został na wiosnę 1968 r. Społeczny Komitet Organizacji Stacji Naukowej w Siedlcach, w skład którego weszło wielu działaczy politycznych i kulturalnych m. Siedlce.

Zbiory Stacji w Siedlcach obejmują na razie ok. 350 tomów książek i czasopism o szeroko pojętej humanistyce, ze specjalną preferencją dla dziejów Podlasia oraz historii Białorusi i Ukrainy. Biblioteka ta powstaje drogą prenumeraty czasopism naukowych, zakupów oraz darów różnych

Ryc. 2. Prezydium konferencji w Płocku zorganizowanej przez Maz. Ośrodek Badań Naukowych dla uczczenia 50-lecia BSRR

instytucji i dzięki systematycznie nad-
syłanej bieżącej literaturze, pochodzą-
cej z wymiany prowadzonej przez
Ośrodek, począwszy od połowy 1967.
Planuje się, że do 1970 r. biblioteka
Stacji Naukowej w Siedlcach osiągnie
ok. 4 tys. woluminów publikacji nau-
kowych i czasopism.

Przewiduje się, że do końca 1969 r.
Stacja Naukowa w Siedlcach otrzyma
własny lokal, a Ośrodek zabezpieczył
już sobie kandydata na kierownika Sta-
cji i wystarczył dla niego o mieszka-
nie jednopokojowe w Siedlcach.

III. WSPÓLPRACA OŚRODKA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI NAUKOWYMI

W okresie sprawozdawczym Ośrodek
współdziałał z następującymi orga-
nizacjami naukowymi w kraju, a mia-
nowicie:

1. Polska Akademia Nauk

a) Biuro Prezydzialne PAN oraz Wy-
dział I PAN. Zarówno z Biura Prezy-
dzialnego PAN, jak i z Wydziału I PAN
Ośrodek uzyskał parokrotnie pomoc
w postaci bieżącej produkcji wydawni-
czej, którą przekazał do Stacji w Cie-
chanowie oraz do Stacji w Mławie.
Ogółem w okresie sprawozdawczym
otrzymaliśmy z obu jednostek organi-
zacyjnych ok. 1500 tomów książek i cza-
sopism.

b) Instytut Historii PAN. Ośrodek
współpracował z Instytutem Historii
PAN w zakresie przygotowania do dru-
ku kodeksu płockiego (dr M. Szacher-
ska), a także z Komitetem redakcyj-
nym Lustracji dóbr królewskich w spra-
wie koncepcji urządzenia konferencji
historycznej poświęconej dziejom da-
wnej Polski na Mazowszu.

c) Komitet Językoznawstwa PAN. Ośrodek współdziałał z „Atlasem gwar Mazowsza” odnośnie do opracowywania gwar północno-mazowieckich ziem za-wkrzeńskiej oraz finansował dwa wy-jazdy w teren pracowników „Atlasu” dla zebrania odpowiednich materiałów.

d) Zakład Historii Stosunków Pol-sko-Radzieckich PAN. Ośrodek zor-ganizował przy udziale pracowników Zakładu w październiku 1968 r. wspólną konferencję polsko-białoruską poświęconą powstaniu i rozwojowi Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej. Konferencji tej przewodni-czył kierownik Zakładu, prof. dr T. Cieślak — a jeden z jego pracow-ników wygłosił referat.

2. Uniwersytet Warszawski

a) Instytut Historyczny UW. Ośrodek otrzymał pomoc dla Stacji Nau-kowych w Ciechanowie, Mławie, Ży-rardowie w postaci dubletów nauko-wych z biblioteki Instytutu Historycz-nego UW. Ponadto korzystał z szeregu konsultacji udzielanych przez samo-dzielnych pracowników naukowych Instytutu Historycznego, a także z re-cenzji dla wydawnictw Ośrodka.

b) Katedra Filologii Białoruskiej UW. Ośrodek współpracował z kate-drą nad organizacją sesji historycznej poświęconej 50-leciu Białoruskiej So-cjalistycznej Republiki Radzieckiej i go-ścił na tej sesji w Płocku zarówno pracowników naukowych katedry, jak również słuchaczy filologii białoruskiej.

3. Archiwum Państwowe m. st. Warszawy i Województwa Warszawskiego

Ośrodek wielokrotnie korzystał w swej pracy naukowej z pomocy dy-rektora Wojewódzkiego Archiwum lub też ze zbiorów tej placówki. Ze szcze-gólną zaś wdzięcznością wspomina oso-bisty współudział dyrektora w różnych

pracach organizacyjnych podejmowa-nych przez Ośrodek, a także w sze-regu konsultacji, których udzielił Ośrod-kowi i jego kadrze naukowej.

4. Śląski Instytut Naukowo-Badawczy w Katowicach

Ośrodek nawiązał współpracę w tym Instytucie z Pracownią biografi-czną, skąd otrzymał instrukcje, rady i wskazówki w sprawie zorganizowania analogicznej pracowni na Mazowszu, której zadaniem byłoby wydawanie sukcesywnie „Słownika biograficznego Mazowsza i Podlasia”.

5. Polskie Towarzystwo Ludoznawcze we Wrocławiu

PTL we Wrocławiu poprzez swoją redakcję Atlasu strojów ludowych nawiązało współpracę z Ośrodkiem od-nośnie do wspólnego wydawania zeszy-tu dotyczącego stroju ludowego z re-jonu Kołbieli pow. Otwock. W tej spra-wie trwają jeszcze pertraktacje między PTL a Ośrodkiem.

6. Towarzystwo Naukowe Płockie

Ośrodek współdziałał z Towarzy-stwem w organizowaniu sesji history-cznej poświęconej 50-leciu Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej. Prócz tego był konsultantem Towarzy-stwa w sprawach wydawniczych, w in-nych akcjach, a zwłaszcza pomógł To-warzystwu wydać specjalny numer „Notatek Płockich”, poświęcony 50-le-ciu BSRR.

7. Ośrodek Badań Naukowych w Olsztynie

W roku sprawozdawczym Ośrodek wymieniał doświadczenia organizacyjne

z Ośrodkiem Badań Naukowych w Olsztynie oraz wspólnie opracował koncepcję urządzenia międzynarodowej konferencji dla badań zamków gotyckich na Mazowszu i w Prusach. Realizację tej koncepcji odłożono na następne lata.

8. Stacja Naukowa PTH w Olsztynie

Ośrodek wziął udział w jubileuszowym zjeździe poświęconym wydaniu 100 numeru „Komunikatów Warmińsko-Mazurskich” w Olsztynie oraz w jubileuszu urządzonym przez Stację Naukową w Olsztynie ku czci prof. dra St. Herbsta z okazji 60-lecia jego urodzin.

9. Białostockie Towarzystwo Naukowe

Ośrodek służył radą Zarządowi BTN w sprawie organizacji przy tym Towarzystwie Białostockiego Ośrodka Badań Naukowych z siedzibą w Białymstoku.

10. Muzeum Historii Ruchu Robotniczego w Żyrardowie

Muzeum współdziałało z Ośrodkiem przy organizacji, realizowaniu i eksploatacji wystawy objazdowej zorganizowanej przez obie te placówki — pt. „PPR-Lewa Podmiejska w walce z okupantem hitlerowskim”. Muzeum także pomogło Ośrodkowi przy organizowaniu Stacji Naukowej w Żyrardowie, a jego pracownicy w czynnie społecznym inwentaryzowali w okresie sprawozdawczym napływające do Żyrardowa książki dla będącej w stadium przygotowań Stacji.

11. Muzeum Kazimierza Pułaskiego w Winiarach-Warce

W roku sprawozdawczym Ośrodek korzystał z lokalu Muzeum w Warce dla organizacji Stacji Naukowej; przy muzeum powstał również Społeczny Komitet Organizacyjny Stacji Naukowej w Warce. Napływające dlań książki pozostawały także pod opieką dyirekcji muzeum.

12. Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie

Muzeum w Mławie udzieliło Ośrodkowi miejsca dla przechowywania mebli, książek i archiwaliów organizującej się Stacji Naukowej w Mławie do czasu jej wprowadzenia się do własnego, odremontowanego lokalu.

13. Archiwum Powiatowe w Siedlcach

Ośrodek współpracował z Archiwum w Siedlcach, dokąd kierował książki i czasopisma dla przyszłej, będącej w stadium organizowania Stacji Naukowej w Siedlcach. Pracownicy naukowemu archiwum siedleckiego w czynnie społecznym podjęli się inwentaryzacji książek i czasopism przeznaczonych dla w/w Stacji.

IV. WSPÓLPRACA OŚRODKA Z WŁADZAMI POLITYCZNYMI I PAŃSTWOWYMI WOJEWÓDZTWA

1. Referat Historii Partii przy WKW PZPR

Ośrodek korzystał wielokrotnie z pomocy i rady Referatu Historii Partii przy WKW PZPR. Szczególnie zaś Referat recenzował szereg opracowań dotyczących historii najnowszej, które

oddaliśmy do druku, a także przygotował do druku do wydawnictw Ośrodka pracę zbiorową pt. „Rewolucja 1905—1907 roku na Mazowszu i Podlasiu”, która ukazała się pod wspólnym tytułem. Ośrodek zorganizował także dla uczestników sesji „PPR-Lewa Podmiejska w walce z okupantem hitlerowskim”, która odbyła się we wrześniu w Sochaczewie, uroczysty koncert muzyki Chopina, tym samym pomógł Referatowi Historii Partii w jej uświetnieniu.

2. Wojewódzki Komitet Frontu Jedności Narodu

W roku sprawozdawczym Ośrodek współpracował z WKFJN na odcinku organizacji sesji naukowych na obszarze województwa oraz przeprowadzał wspólne narady, planujące różne akcje popularnonaukowe, z działaczami politycznymi i kulturalnymi województwa, zarówno w 1967 roku, jak i w 1968. Akcje te były następnie wielokrotnie wspólnie realizowane.

3. Komitet Powiatowy PZPR w Ciechanowie

Komitet Powiatowy PZPR na skutek próśb Ośrodka pomógł uzyskać dla Stacji Naukowej w Ciechanowie lokal w Domu Nauczyciela przy ul. Orylskiej 3a. Komitet także opiniował potrzebę dostarczenia odpowiednich kredytów na wyposażenie Stacji w meble oraz książki z kredytów lokalnych.

4. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Mławie

Rada Narodowa w Mławie pomogła Ośrodkowi uzyskać lokal dla Stacji Naukowej w gmachu przy ul. Obrońców Stalingradu 5. Jednocześnie PPRN

w Mławie zawarło umowę z Ośrodkiem w sprawie wydania monografii dotyczącej Mazowsza zawkrzeńskiego, dostarczając na ten cel środki finansowe. Redaktorem tej pozycji będzie dr J. Antoniewicz.

5. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Ciechanowie

Ośrodek z wdzięcznością wspomina także współpracę z Radą Narodową w Ciechanowie w zakresie pomocy finansowej dla Stacji Naukowej, a to w wyposażenie jej wnętrza oraz przydzielenie odpowiednich kredytów na uzupełnienie księgozbioru.

6. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Siedlcach

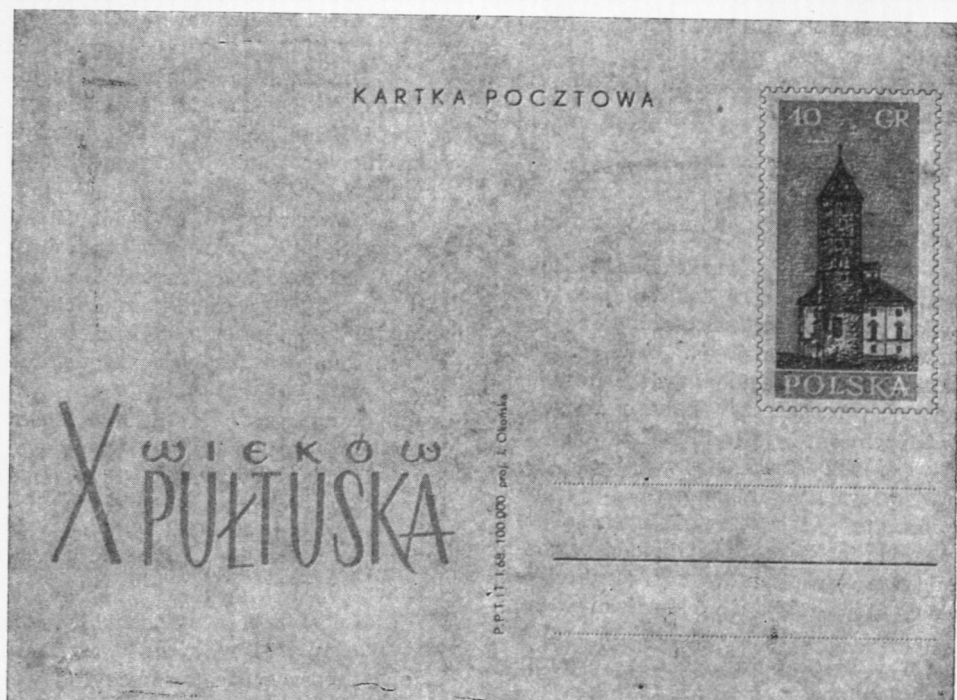
Ośrodek podpisał umowę wydawniczą z Radą Narodową w celu realizacji tytułu mgra A. Wintera pt. „Dzieje Siedlec”, którą to książkę przygotował do druku od strony redakcyjnej prof. dr St. Herbst.

7. Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Nasielsku

Została podpisana umowa wydawnicza z Radą Miejską w Nasielsku w sprawie wydania tytułu „Szkice z dziejów Nasielska i dawnej Ziemi Zakroczymskiej”, którego redaktorem został doc. dr S. Pazyra.

8. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Łosicach

Ośrodek podpisał umowę z Radą Narodową w Łosicach w sprawie realizacji książki pt.: „Łosice, 1264—1966”, której redaktorem będzie mgr J. Kazimierski.

Ryc. 3. Pocztaówka z okazji Obchodów „X wieków Pułtuska”

9. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Sochaczewie

Przez PPRN została podpisana umowa na częściowe finansowanie publikacji poświęconej 600-leciu Sochaczewa. Redaktorem tej pozycji będzie dr S. Russocki. Jednocześnie Ośrodek przy współpracy Pow. i Miejskiej Rady Narodowej zorganizował sesję pt. „600-lecie uzyskania praw miejskich przez Sochaczew”. Przewodniczącym sesji był doc. dr S. Pazyra.

10. Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Pułtusku

Ośrodek podpisał umowę z Radą Narodową w Pułtusku w sprawie finansowania tytułu: „Pułtusk, Studia z dziejów miasta i regionu”, który uka-

zał się w 1969 roku pod redakcją prof. dra A. Gieysztora. Jednocześnie Ośrodek przy współpracy Pow. i Miejskiej Rady Narodowej zorganizował sesję historyczną poświęconą „X wiekom Pułtuska”. Przewodniczącym tej sesji był prof. dr St. Herbst.

11. Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego w Pruszkowie

Ośrodek przejął do wykonania zlecenie ZNTK w Pruszkowie napisania dziejów tych zakładów oraz historii jego klasy robotniczej. Zadanie to wykonał zespół autorski: dr M. Lech i mgr L. Hass. Publikacja ta, o objętości ok. 17,5 arkuszy druku, jest już po recenzjach merytorycznych i została skierowana do produkcji wydawniczej w PWN. Jej redaktorem naukowym

jest prof. dr S. Kalabiński, a ukazanie się jest przewidziane na IV kwartał 1969 r. Książka ukazała się zgodnie z planem. *

V. WSPÓŁPRACA Z TOWARZYSTWAMI
REGIONALNYMI
NA TERENIE WOJ. WARSZAWSKIEGO

Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych wychodzi z założenia, że nie tylko powinien organizować pracę badawczą profesjonalnych badaczy, ale także badaczy regionalnych i przysłówowych „szperaczy” danego regionu, w którym oni żyją i pracują zawodowo.

Ośrodek starał się wyjść naprzeciw wszystkim inicjatorom i pasjom twórczym badaczy regionalnych, wspomagając ich pracę specjalistami w charakterze konsultantów czy redaktorów prac, które mają się ukazać drukiem. Trudno by było wymieniać w kolejności wszystkie ośrodki czy Towarzystwa Regionalne, z jakimi Ośrodek podjął współpracę w ubiegłym roku. Niżej przedstawiamy tylko ważniejsze Towarzystwa Regionalne, gdzie była inicjowana współpraca, lub też wymieniamy potencjalnych autorów, którym Ośrodek pomagał w opracowaniach przygotowywanych do druku na łamach naszych wydawnictw.

1) Towarzystwo Ziemi Mławskiej (konsultacja i recenzje opracowań przygotowywanych do druku do monografii Mazowsza mławskiego, współpraca nad organizacją Stacji Naukowej w Mławie).

2) Towarzystwo Miłośników Mińska Maz. (współpraca w sprawie organizacji konferencji folklorystycznej poświęconej regionowi kołbielsko-siennickiemu, współpraca nad wydaniem atlasu stroju ludowego regionu kołbielsko-siennickiego, pomoc udzielona mgr S. Ciąćce w opracowaniu historycznym dotyczącym ziemi stanisławowskiej).

3) Towarzystwo Miłośników Ziemi Ciechanowskiej (współpraca nad orga-

nizacją Sesji Naukowej w Ciechanowie).

4) Towarzystwo Miłośników Ziemi Ostrowskiej (pomoc udzielana Mieczysławowi Bartniczakowi w przygotowywanych opracowaniach dla naszych wydawnictw).

5) Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Przasnyskiej (pomoc w uzyskaniu literatury fachowej do podręcznej biblioteki Towarzystwa oraz konsultacje w sprawie zabezpieczenia i konserwacji skarbu monet odkrytych na terenie Przasnysza).

6) Towarzystwo Kulturalne Ziemi Pułtuskiej (organizacja sesji naukowej „X wieków Pułtusa”, opiniowanie i recenzowanie prac badawczych badaczy regionalnych do pracy zbiorowej pt. „Pułtusk, Studia z dziejów miasta i regionu”).

7) Koło Miłośników Ziemi Sierpeckiej (konsultacja w sprawie wydania katalogu poświęconego sztuce ludowej okolic Sierpca).

8) Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Ziemi Sokołowskiej (pomoc odnośnie opracowań dotyczących dziejów okupacji — mgra Kazimierza Witta — oraz ich recenzowanie).

9) Towarzystwo Miłośników m. Warki (współpraca w organizacji Stacji Naukowej w Warce).

10) Towarzystwo Przyjaciół Żyrardowa (współpraca dotycząca Stacji Naukowej w Żyrardowie, recenzowanie i konsultacja opracowań scenariusza wystawy mgra K. Zwolińskiego pt. „PPR-Lewa Podmiejska w walce z okupantem hitlerowskim”).

11) Towarzystwo Miłośników Podlasia (współpraca w organizacji Stacji Naukowej w Siedlcach oraz w sprawie wydania monografii Siedlec, napisanej przez A. Wintera, i jej opiniowanie przez dwu recenzentów).

12) Towarzystwo Naukowe Płockie (organizacja sesji historycznej dla uczczenia 50-lecia Białoruskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, konsultacje

w sprawach wydawniczych, a zwłaszcza udział w wydaniu specjalnego numeru „Notatek Płockich” poświęconego 50-leciu BSRR.

VI. WYDAWNICTWA

W okresie sprawozdawczym Ośrodek Badań Naukowych wydał następujące pozycje:

1) Z. Niedziałkowska,
„Ostrołęka”	22 ark. wyd.
2) „Rewolucja 1905—
1907 na Mazowszu
i Podlasiu” (praca
zbiorowa)	17 „ „
Razem 39 ark. wyd.	
oraz „Pułtusk, Stu-
dia z dziejów mia-
sta i regionu”	23 ark. wyd.
Razem 62 ark. wyd.	

W opracowaniu redakcyjnym, względnie w wydawnictwach znajduje się sześć tytułów o ogólnej objętości ok. 150 arkuszy druku, przy czym plan ten został rozdzielony przez Ośrodek na dwa wydawnictwa, a mianowicie:

- 1) Państwowe Wydawnictwo Naukowe oraz
 - 2) Spółdz. Wydawniczą „Książka i Wiedza”,
- w których Ośrodek zdobył limity wydawnicze w porozumieniu z Polską Akademią Nauk i Min. Kultury i Sztuki.

VII. DZIAŁALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA SEKRETARIATU OBN

Działalność organizacyjna. W roku sprawozdawczym Ośrodek współdziałał ze Stacjami Naukowymi w gromadzeniu literatury fachowej poprzez zakupy, wymianę oraz inspirowanie darowizn od instytucji naukowych w Warszawie. Rezultaty tych zabiegów są następujące:

1) Zakupy (głównie Sta-
cje Naukowe w Cie-
chanowie i Mławie) na
sumę 15 tys. zł (bez
prenumeraty)	104 wol.
2) Wymiana (dla wszyst-
kich stacji)	427 „
3) Darowizny instytucji	
a) Polska Akademia
Nauk	1500 „
b) Instytut Historycz-
ny UW	400 „
c) Wojskowa Akade-
mia Polityczna w
Warszawie	95 „
d) Muzeum Narodowe
w Warszawie	83 „
4) Osoby prywatne (dla
Mławy i Ciechanowa)	421 „
Razem 3030 wol.	

W okresie sprawozdawczym OBN pozostawał w wydawniczych stosunkach wymiennych z 79 instytucjami w kraju oraz 44 instytucjami zagranicznymi.

W Ośrodku Badań Naukowych powstaje także centralna kartoteka walk i męczeństwa oraz zbrodni hitlerowskich na terenie woj. warszawskiego. Ukończenie tej kartoteki przewidujemy na dzień 1 czerwca 1970 r.

W Ośrodku w roku sprawozdawczym mieściły się także 2 redakcje wydawnictw naukowych:

- 1) Redakcja „Rocznika Mazowieckiego”
- 2) Redakcja „Prace Mazowieckiego Ośrodka Badań Naukowych”.

Ogólnoadministracyjne i merytoryczno-produkcyjne kierownictwo tych dwu redakcji spoczywało w rękach sekretarza naukowego Ośrodka, J. Antoniewicza. Redaktorami poszczególnych pozycji byli pracownicy zatrudnieni na pracach zleconych, wytypowani drogą uchwały Komisji Wydawniczej Ośrodka Badań Naukowych. Redakcja „Rocznika Mazowieckiego” drogą uchwały Zarządu MTK składała się w roku sprawozdawczym z następują-

cych osób: A. Stolarzewicz (przewodniczący Komitetu redakcyjnego), J. Antoniewicz (sekretarz redakcji), B. Dymek (członek), J. Kazimierski (członek). Członkowie Komitetu redakcyjnego są wynagradzani wg odpowiednich stawek od arkusza autorskiego — przewodniczący Komitetu redakcyjnego dotąd pełni swoją funkcję społecznie.

Ośrodek administruje tak swymi wydawnictwami, aby stwarzać stale będący w obrocie fundusz wydawniczo-obrotowy, którym dofinansowuje pozycje częściowo finansowane przez rady narodowe lub inne instytucje. Fundusz ten będzie wynosił ok. 25 tys. zł, a do końca 1969 r. wzrośnie do około 75 tys. zł.

Wpłaciliśmy też do kasy Towarzystwa z tytułu składek członkowskich od naukowców-członków MTK sumę 2450 zł do 1 listopada 1968 r. Składki zebrane zostały w 100%.

Sekretariat nasz otrzymał do załatwienia 109 pism, wysłał ich zaś w okresie sprawozdawczym 397 do ogniw organizacyjnych Ośrodka i na zewnątrz. Redakcja „Rocznika Mazowieckiego” otrzymała pism 31 — natomiast wysłała na zewnątrz 32 do poszczególnych autorów. Z powyższego wynika, że inicjatywy organizacyjna i merytoryczno-naukowa znajdowały się po stronie Ośrodka.

Działalność naukowa. Zatrudnieni dwaj pracownicy w Ośrodku (J. Antoniewicz na etacie oraz M. Szczepkowski na ryczałcie miesięcznym) oprócz zajęć natury organizacyjno-naukowej oddali do druku następujące opracowania:

Dr J. Antoniewicz:

1) Niektóre dane do dziejów rolnictwa w pierwszych wiekach n.e. na obszarze Prus i Jaćwieży „Komunikaty Warmińsko-Mazurskie”, nr 2 (1968), s. 179—189.

2) Średniowieczne skarby pruskie i litewskie i ich związki z Rusią, „Liber Iosepho Kostrzewski”, Wrocław 1968, s. 540—550.

3) Toponimiczeskije naimenovanija „Prusy” w siewiernoj Polsce i Nowogrodskoj Rusi, „Sbornik w czest' Czerepnina”, Moskwa 1969.

4) Studies of the Balto-Slavonic Contact in the 6th—8th Centuries, „Gedenkschrift für H. Moora”, Tallin 1969 (Estońska SRR).

Mgr M. Szczepkowski:

1) 6 recenzji do t. II „Rocznika Mazowieckiego”.

2) 4 artykuły popularne z dziedziny historii wojskowości oraz zbieranie materiałów do pracy doktorskiej.

Ponadto sekretarz naukowy został wybrany w sierpniu 1968 r. na Międzynarodowym Kongresie Sławistów w Pradze na członka stałego kongresów sławistycznych w komisji bałto-słowiańskiej. W okresie sprawozdawczym J. Antoniewicz był także redaktorem naczelnym rocznika „Acta Baltico-Slavica”, wychodzącego w Białymstoku, oraz wydał tom pt. „Studia i materiały do dziejów m. Białegostoku” o objętości 33 arkusze. Pełnił także funkcję członka Zarządu Białostockiego Towarzystwa Naukowego i przewodniczącego Kompleksowej Ekspedycji Jaćwieskiej BTN.

J. Antoniewicz